

TUULAHDUS IDÄSTÄ YLI TAMPEREEN

Kotimaisten animaatioelokuvien hyppäys lapsenkengistä aikuisten maailmaan on iso asia, mutta Tampereen XXI lyhytelokuvajuhlien tuomaristolta se jäi huomaamatta.

Suomalaisissa animaatioissa on alettu hullutella tavalla, josta voisi kehittyä jopa kansainvälisesti vertailukelpoista. Tampereen maaliskuisten elokuvajuhlien kotimainen tuomaristo ei animaatiota käsittänyt, vaan hulluteli omalla tavallaan, niin kuin paikalla olleet muistavat. Yksikään animaatioista ei saanut minkäänlaista mainintaa.

Kilvassa oli jopa kaksi aikuisanimaatiota. **Heikki Paakkasen** kolmannen lyhytelokuvan 45-sekunnittiseksi aiottu idea piteni valmistuessaan lähelle kolmea minuuttia, mikä on kuitenkin kaukana kotimaisessa kilpailussa pääpalkinnon voittaneen lyhytelokuvan 46 minuutin mitasta.

Iso asia on kakkahuumorია ja suomalaiskan-sallisuudessaan tietenkin syvästi vertausku-vallista. Karhuvanhus ähkii idyllissä riukupas-kaa; viereen lenkkeilee ärsyttävä nuoriso-

orava, sulavalle ulostustoimitukselle. Suolen-toiminnasta ei kuitenkaan sopisi isommille huomautella, sitä varusteiltaan (mm. korvalap-pustereot) muuten muodikas orava ei ole oppinut. Vanha karhu ottaa ja pyyhkii oravalla takapuolensa.

Ajatuksellisella tasolla täysin yhtä mieltä ei tekijän kanssa voi olla kaikkien karhujen muuttumattomuudesta, niin kuin filmi selvästi antaa ymmärtää. Toinen kysymys kuuluu, miten vanha karhun tulee olla olakseen vanha karhu. Ja tuleeko oravistakin joskus karhuja, jotka kärsivät ummetuksesta?

Käsikirjoitus jättää liian avoimeksi asioita, jotka katsojan päätettäväksikin ovat turhan suuria.

Ison asian taustaaännet ovat poikkeukselli-sen viimeistellyt ja värit kauniita. Elokuva on paakkasmainen yksityiskohtien riemuosa vuola-tus, ja Paakkasen ohella apuanimaattori **Anssi Rauhalo** on onnistunut piirrostyössään kau-niisti.

Tiina Pajunkin kanssa yhteistyötä suunnit-televan **Heini Kauppisen** debyyttifilmi *Lihaa* on samaa elävää viivatyyliä, jolla Kauppinen on tehnyt piirroksia mm. *Peiliin* ja *Cityyn*. Sekin on *Ison asian* tavoin tervetullutta aikuisanimaatio-ta, joka sopisi hyvin pitkän elokuvan alkupalak-si teatteriin.

Sukupuoliroolien pöyhminen alkaa olla kulu-nut aihe, mutta *Lihaa* ei kunniakaasti yrittänyt

tarinaitaan olla mikään muodikas. Monet pitivät sen musiikkitaustasta. Kuusiminuuttisen filmin eri osien välillä kerronta töksyi – ja sukupuolet päätyivät onnelliseen loppuun.

Kauppisen kuusiminuuttista ja Paakkasen kolmeminuuttista on mittansa puolesta vaikea sovittaa mihinkään tv-rakoon, mutta kilvan tasoltaan tavanomaisemmat lastenfilmit, **Ella Hutrén** virolaisyhteistyö *Kalanmaksajijä* ja **Tini Sauvon** *Kukon ja kanan sauna* on jo nähtykin *Koulu-tv:ssä*. Kotimaisen kilpailun muut animaatiot olivat **Katarilina Lillqvistin** ja **Tuula Pukkilan** romu-nukke -animaatio *Marie* – Yleisradion lastenohjelmien tuotantona sekä päättynee tv-ruutuun – ja **Kati Luukan, Pirjo Rossin** ja **Tarja Väättäsen** tangotunnelmaa kuvaava *Tulisuu-delma*.

Kansainvälisen kilpailun animaatio-sarjan voittanut venäläisen **Sergei Ainutdinovin** *Amentsia* on hirtteinen kertomus kuolemasta, sen suhteesta ihmisiin ja ihmisten suhteesta kuolemaan. Kuolemalle syntyy kaupunkiympä-ristössä stressi, mikä ei ole millään lailla uusi asia. Eivätkä kaikki pitäneet Ainutdinovin viro-laistyylistä piirrosjälkeäkään omaperäisenä.

Kilpailuun osallistuneista animaatioista *Amentsia* oli kuitenkin kompaktein, sillä filmi-juhlien mielenkiintoisin uusi animaatio **Quay Brothersien** *Kampa* nähtiin vain keskellä yötä erikoisnäytöksessä. Sitkeistä penäämisistä huolimatta kopio ei määräpäivään mennessä ollut saapunut kilpailun valintalautakunnalle.

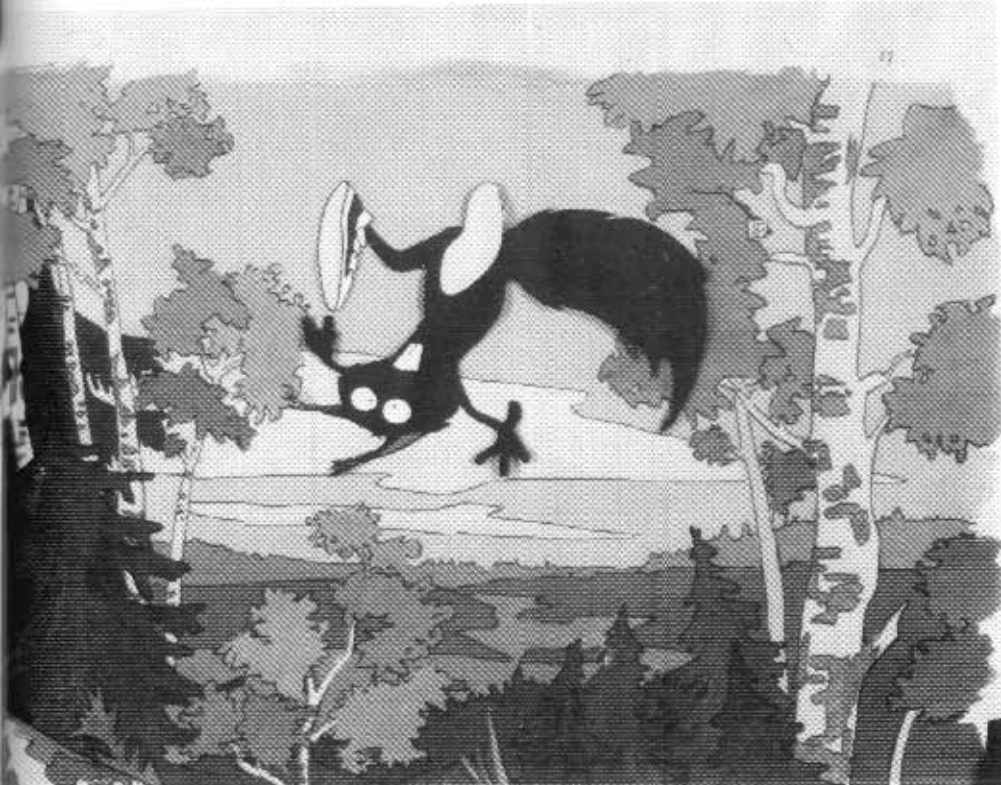
Liikkuvista romuista, lihasta, pienistä raitio-vaunuista ja kirjallisuusmielityksistään tun-netut, puolisen tusinaa filmiä tehneet Quayn kaksoset yllättivät tyylinmuutoksella; viitteelli-syys ja liikkeellä nautiskelu oli vaihtunut pieneen draamaan.

Perinteisesti Quay-veljekset ovat olleet ana-lysoijien mielimaata, mutta *Kamman* tarinalli-suus teki selittäjille tepposensa: siististi sän-gyssä nukkuvan prinsessan (oikea ihminen) ja sotkuisissa alakerroksissa tikkaita pystyttävän ja ylös kiipeämään pyrkivän prinsinuku-n suhteesta esitettiin festivaaliksi Laternan neuvonpidossa laimeasti tulkintoja. Yksinker-taisuudessaan kaunein kertoi, että tässä herkässä sadussa uni pyrkii muuttumaan todeksi.

Brittiläisten Quay-veljesten retrospektiivi sii-voaisi vähän Tampereen itämainetta. Nyt kil-pailussa nähtiin paljon keskinkertaisia neuvos-topiirrettyjä ja erikoisohjelmissä **Rein Raama-tin** ja **Juri Norsteinin** retrospektiivit – varsinkin viimeainittu sinänsä oli todellinen kulttuurite-ko.

Norstein näytti myös osia "ehkä parin vuoden kuluttua" valmistuvasta, 1986 aloitetusta perin-pohjaisesta *Gogol*-filmistään *Päällystakki* ja selitti utelijoille, miksei tarjouksista huolimatta ole lähtenyt länteen tekemään elokuvia.

Petri Kempainen

Heikki Paakkasen *Iso asia*.